

[Helge Larsen.]

taler de erfaringer, man har fra udlandet, hvor der drives kommerciel radio og fjernsyn, ikke for at indføre systemet herhjemme. USA kan vel opvise det grelleste eksempel; dér er de kommercielle programmer som oftest hverken afgjort gode eller afgjort dårlige, men uendelig banale, sukkerstads indpakket i cellofan. Bedre skal det kommercielle fjernsyn i England være, men også her spores en tendens i retning af det midelmådige.

Min konklusion må da blive, at først og fremmest hensynet til ytringsfriheden, men også hensynet til kvalitet i udsendelserne må tilsige os, at vi ikke ophæver statsmonopolet på radiospredning, og den konkurrence over for statsradiofonien, som en privat radio eller fjernsynssender vil kunne give, vil, tror jeg, ikke betyde en forbedret kvalitet af statsradiofoniens udsendelser. Konkurrencen vil ligge væsentligt på det underholdningsmæssige, og al erfaring taler for, at det er en konkurrence, der vil trække kvaliteten nedad. Derimod kan vi jo overveje, om ikke statsradiofoniens monopol kan praktiseres mere smidigt, end det nu sker. Jeg tænker specielt på en stærkere udnyttelse af FM-senderne. Inden længe vil jo FM-sendernettet være udbygget over hele landet. Kunne man da ikke anvende dem til lokale udsendelser uden for den tid, hvor de anvendes af statsradiofonien, til lokal orientering om lokale forhold?

Jeg anser bevarelsen af monoopolet på radiospredning for hensigtsmæssig, og så melder sig spørgsmålet, hvorledes udøvelsen af dette monopol kan passes ind i vort demokratiske samfund.

Det er indlysende, at radio og fjernsyn må være alsidige og åbne for både religiøse, sociale, kulturelle, politiske, økonomiske og andre anskuelser i samfundet, ellers overholdes grundlovens ord om ytringsfrihed ikke. Men demokrati forudsætter også — og tilstræber også — at dets borgere er informeret, at de vurderer og tager stilling ud fra en fri meningsdannelse. Derfor skal en demokratisk radio være informerende og inciterende. Det er ikke bare radioens og fjernsynets opgave at videregive kulturgoder, men også at skabe kultur ved at gøre lyttere og fjernseere aktivt medlevende i alle tidens problemer. Som igang-

sætter kan radio og fjernsyn bidrage væsentligt til demokratiets nødvendige meningsdannelse.

Jeg er ikke i tvivl om, at en monopoliseret radiospredning kan magte en sådan opgave, ja, netop kan gøre det bedre end en kommerciel radio, fordi den ikke er tvunget til at tage de samme økonomiske hensyn. Jeg tror også, at den vil kunne løse de langt større opgaver, der vil melde sig i de kommende år, hvor fjernsynets hastige vækst og den større fritid med dens krav om mere fritidsbeskæftigelse vil gøre radio og fjernsyn til den dominerende kulturelle arbejdsgiver.

Men det forudsætter, at man finder den rette form for folkestyret i radioen. Et monopol må naturligvis være undergivet offentligt tilsyn, ellers har vi risiko for misbrug.

Tilsynet har to opgaver, dels spørgsmålet om statsradiofoniens økonomi, dels spørgsmålet om programmerne.

Alene de store millionbeløb, statsradiofonien årligt forvalter, gør en folkelig kontrol uomgængelig. Tilsyn med offentlige midlers anvendelse er et så fundamentalt krav i ethvert folkestyret samfund, at det også må gælde radioen, og da statsradiofoniens budget optages på finansloven og licensernes størrelse fastsættes af finansudvalget, er de undergivet bevillingsmæssig kontrol, ligesom det vel er rimeligt, at de partier, der er repræsenteret i finansudvalget, gennem medlemmer af radiatorådet er med til at føre tilsyn, således som det sker under den nugældende radioordning.

Men vigtigere end kontrollen med økonomien er tilsynet med programmerne. Jeg er ubetinget tilhænger af, at der gives radioens og fjernsynets medarbejdere de friest mulige arbejdsvilkår. En sådan frihed er jo en forudsætning for enhver kulturel indsats, men misbrug af friheden kan naturligvis ikke tolereres, og netop et monopol giver mulighed for misbrug. Derfor er radiatorådets kontrol nødvendig, og derfor er radiatorådets sammensætning og kompetence så vigtig, for naturligvis må kontrollen ikke blive ensidig. Den alsidighed, der er det fundamentale for statsradiofonien, må også præge radiatorådets sammensætning og virksomhed.

Det radiolovsudvalg, der har udformet